

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad, az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 8 ft., 1/4 évre 5 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 14 ft., 1/2 évre 10 ft., 1/4 évre 7 ft., 1 óra 1 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egy sor 16 kr., minden következéskor 8 kr. Bélyegdíj külön 30 lo. Nyitási sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az ellenzék eltompult fegyverei.

Arad, november 28.

(s.) Több, mint negyven képviselő szólalt fel a költségvetés általános tárgyalásában, amiből önként következik, hogy felszólalhatott volna még egyszer ennyi is, s akkor ma még csak a vita közepén volnánk Szerencsére azonban báró Bánffy Dezső miniszterelnök, mint máskor, úgy ezuttal is a fején találta a szöveget, midőn az új választásoktól felő ellenzéket megnyugtatta az iránt, hogy az országgyűlést mandátumának lejártá előtt nincs szándékában feloszlatni. Ennek hírére a már föliratkozott ellenzéki honatyák letörülköztek a tábláról és az elnök a vitát berekeszthette. A vita képét összefoglaló módon visszaadták Hegedüs Sándor előadónak és Lukács László pénzügyminiszternek beszédei. Ez a két szónoklat végbefejezésképen ismét magas színvonalra emelte föl az ellenzéki szóáradatban elposványosodott vitát.

Hegedüs Sándor tőle megszokott mély és alapos tudásra valló szakismerettel czáfolta meg sorra azokat a sporadikusan elejtett vádakokat, melyeket az ellenzéki szónokok elvetve a költségvetés ellen felhozottak, s e mellett szellemesen és találóan reflektált az ellenzéki szónokoknak minden jelentősebb állítására, különösen a politikai vádakra, amelyek a lefolyt vitának a hangját megadták, s amelyek közt a korrupció és a választási visszaélések képezték a schlagwortokat. Amint Hegedüs megjegyezte, aki általános épülés czéljából fel is sorolt egy csomót az ellenzéki szótárból: abrakos tarisznya, bérlet országos költségen, csalás, korrup-

ció, demoráció, életbiztosítás, gründolás, hanyagság, immoralitás, judeizmus, koncz, miazma, mocsár, önértet hiánya, rebach lovagok, szédelgés stb.

Lukács László pénzügyminiszter finom, de kíméletlen élű beszédben mutatta ki, hogy az ellenzéki szónokok komoly és tartható kifogásokat nem tudtak a budget ellen felhozni, s e tekintetben Kossuth Ferencz, Deesy Zoltán és Ugron Gábor épp úgy megkapták a riposztot, mint Horánszky Nándor; a nemzeti párt pénzügyi kapacitása, a kinek tévedéseit a pénzügyminiszter nyomról-nyomra kimutatta.

Ugron Gábor ugyan dühös haraggal rontott neki a pénzügyminiszternek, de ez egyáltalában nem akadályozta meg a képviselőházat, hogy a költségvetést általánosságban elfogadja. S evvel befejezést nyert annak a harcnak az első felvonása amelyet az ellenzéki pártok az elkeseredés és kétségbeesés eszközeivel vívtak a kormány és pártja ellen. Az ellenzék ugyan a további felvonások tolymáján előreláthatólag folytatni fogja az eddigi harczmódot, de kétségtelenül még az eddiginél is csekélyebb sikerrel, mert nemtelen fegyvereinek éle teljesen eltompult, s így azokkal most már absolute képtelen lesz a szabadelvű párton és kormányon sértést okozni.

BELFÖLD.

A girálti választás. A girálti képviselőválasztás napján: december 12-ét jelölték ki. A szabadelvű párt Kossuthy Sándort, a nemzeti párt pedig Semsey Boldizsárt állította képviselőjelöltjének.

csak ezután jönne még. Nem, édes szülém, itthon maradok, leszek béres, leszek cseléd, minden leszek, megsszolgálom, behajtom, a mit rám vesztegetett, idővel meg is tetejezem. El vagyok szárvna édes anyám végképpen.

Balázs Jánosné elszállt ábrándjai vissza-
szóltak még, de csak úgy lágyan, elhalóan:

— No no, cselédem. Hieszen majd meglátjuk no.

De aztán szóba se hozta többet az iskolát.

Látta a tizenhatsz esztendő, erős, izmos, urnak szánt legényt, hogy veti le a ráeröltetett bilincseket, látta, milyen kedvvel, milyen akarattal fekszik neki a gazdaságnak.

— Aztán meg az isten is így rendölte, — az volt a zárgondolata.

Két esztendőre rá meg is házasodott Balázs Tóni. Elhagyott pajtásai az imaginárius egyenletek titkaival bajoskodtak még, mikor ő már a Biczók Eva fehér fátolyát bontogatta.

II.

Öt esztendeig epekedett Balázs Jánosné aszszonyom azért az örömet, hogy egy kis unokácska bölcséjét ringathassa. S ahogy azt az örömet megérné: gyászba borul a házuk. Szegény Biczók Evának életébe került a kis fia születése. Még csak nem is láthatta.

Balázs Antal ott állt az ágy meg a bölcső közt. Hol az egyiket nézte, hol a másikat. Nem sirt, nem beszélt, csak nagyerejű ökieit szorongatta. A halott fejénél állt egy kopott,

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, november 28.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Eszterházy Kálmán gróf és Illyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Dávid Ernő, Lukács László, Josika Samu, Perczel Dezső, Darányi Ignác, Wlassics Gyula, Erdély Sándor és Josipovits Imre miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök jelenti, hogy Perényi Péter b. egészségi szempontból hat heti szabadságot kér.

Megadták.

A költségvetés.

A királyi udvartartás tételénél Náményi Ambrus előadó jelzi azokat az eltéréseket, amelyek az apróbb tározáknál a tavalyi tételekhez képest mutatkoznak. Az eltérések mind indokoltak s ennél fogva kéri elfogadásukat. (Helyeslés-jobbfelől. Felkiáltások balfelől: Általánosságban!)

Elnök konstatálja, hogy itt általános tárgyalás nincs. (Helyeslés.)

Bánó József az udvartartást hozza szóba, melynek kérdése ismét kopogtat a törvényhozás kapuján. Mivel magyar udvartartás még mindig nincs, ők e kérdés megoldását sürgetni nem fognak megszűnni. A budget legelső tétele 28 esztendő óta a királyi udvartartás tétele; 28 év óta iktatják e tételt törvénybe s 28 év óta sohasem tartották meg. A Werle-kormány már nyilatkozott e kérdésben; ez a kormány magát az előtte kormányzóknak örökösének mondja, de dacára ennek már több mint egy esztendő elmúlt s mi sem történt ez ügyben. Itt volna az ideje, hogy a millenniumkor a kültöndnek megmutassuk füg-

viselt vasteszület. A lelkében megingatott ember iszonyu képet vágott az istenképre. Ugy, hogy az édes anyja eltordította onnét.

— Édes gyermekem ne káromkodj? — Nézd, nem vert meg isten egészen. Itt van a vigasztaló.

Es odavonta a bölcsőhöz.

A szilaj férfi lehajtotta a fejét.

— Tudom...

Aztán kiment. Kint bolygott egész éjjel, az isten tudja merre. Aki másnap reggel meglátta megütközött rajta.

— Ezt az embert kicserélték.

III.

Csakugyan más ember volt attól fogva. Szükszav, mogorva akaratos ember, akinek időváltozásra se látták mosolygását. — Cseléd nem állta, jó barát elszakott tőle, csak az édes anyja ragasszkodott hozzá még több szeretettel.

A gyerek úgy nevedett száraz dajkaságban, az öreganyja szárnyai alatt. Vézna, hivány kis féreg volt, gyengecsontu, hajlatag. Kevés vigasztaló volt az apjának benne. Kevés elfujja ez első szél, mely szabadon kapja. Amugy is olyan bárgyucska, nehéz eszű, álmos. Apja el-elszólja magát zugolodó kedvében.

— Ennek sem érem öröme napját.

Azzal ott hagyta. Örökké lőt-fut a gazdasága után. Az elégedetlen öreg béres azt

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Parasztregény.

Irta: Móra István

I.

Paraszt volt minden nemzetsége, maga emberségéből élő, maga portáján parancsoló paraszt. Se nem áhitott, se be nem vett a vérük több tudomány, mint a mennyit a kerges iskolamester boldognak, boldogtalannak egyformán osztogat.

Balázs Antal se tagadta meg a nemzetséget. Özvegy édes anyját rávette a tiszteletes, hogy adja be fiát Szarvasra, de két-három duplán végzett osztályon hogy keresztülkínódott, megbioskolta magát, hazajött minden ládástól.

— Ne kinoszanak édes szülém. Inkább a Körösnak mék neki, mint a der-di-dasznak a bolondja legyenek. Nem leszek én, nem akarok nagyobb ur lenni az édes apámnál. Édes szülém, ne kinezsanak.

Édes szülémnek eszébe jutott az a másfél-czer forint, ami így tisztára sárba vész.

— Lelkem, gyermekeim, tudod-e, mennyibe került az eddig való tanulásod? Annak ez-tán a nyele se forduljon?

A fiú daczozal felelt:

Hat annak lenne-e láttatja, édes anyám, a mit továbbra elpocsékolnánk? Hisz a sűrűje

getlenégünket, mert ha ez nem történék a millennium nem lesz ünnepély, nem dícsőség, hanem lealászás. Kéri a miniszterelnököt, hogy a millenniumig e kérdést oldja meg s azt a jelentést is, hogy a millennium ünnepségeken a magyar udvartartás miként fog érvényesülni, a háznak mutassa be. A tételt megszavazta.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök osztja a Wekerle nézetét, melyet ez ügyben a házban tett. E kérdést közjogilag már ő Felsőháznak 93-ban kelt elhatározásával tisztázták. Külön udvartartás felállítását a kormány nem tartja szükségesnek, de igenis szükséges, hogy az udvartartás Budapesti képviselőkkel birjon s igéri, hogy a millenniumi esztendő lefolyása előtt e kérdést rendezzi. (Helyeslés.)

Nánássy Ödön az önálló magyar udvartartás fontosságát hangsúlyozza s különböző szempontok égetően sürgetik, hogy ez a régi jog mentől hamarabb revindikáltassék. A külföldnek mivel fogjuk álladalmi önállóságunkat dokumentálni? A közös hadsereggel, vagy a tökéletlen szervezetű honvédséggel nem dicsekedhetünk. Fél, hogy a kérdést a kormány nem fogja kellőképpen megoldani.

Ugron Gábor az udvartartást sokkal fontosabbnak tartja semhogy avval olyan röviden lehetne végezni, mint azt a miniszterelnök teszi. A tétel ozime is helytelen mert az a magyar közjog szerint nem királyi, hanem magyar királyi udvartartás. Az udvartartás a reprezentációhoz tartozik s mint ilyen nem lehet közös. Azután reflektál arra a válasza, melyet neki a miniszterelnök Goluchovszky ozimét illető kérdésére felelt. E ozim törvénytelen mert a külügyminiszter királyi rendeletre nem járhat el. A magyar nemzet azért küsd e mai napig is a nemzeti-ségi kérdéssel mert nincs magyar udvartartás. A tételt elfogadja, de azt a határozati javaslatot nyújtja be, amely a kormányt utasítja az udvartartás törvényes szabályozására. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Apponyi Albert gróf szintén óhajtandónak tartja, hogy a millennium alkalmából már meg legyen a magyar udvartartásunk, hadd lássa a külföld ebből is, hogy önálló nemzet és ország vagyunk. Ha ezt nem érjük el a millenniumra akkor jobb volna ez ünnepélyt meg sem tartani, mert így csak hódoltságunkat fogjuk demonstrálni. (Helyeslés balfelől.) Bánó kérdésére Bánffy b. azzal felelt, hogy közjogi szempontból a kérdés már meg van oldva, s hogy az elődei által tett ígéretekhez tartja magát. Ugy tudja, hogy a tervek az udvartartás budapesti képviselőkét célozzák. Ismétli hogy ez a megoldás rosszabb mintha semmi sem történt volna, s egyben még csak annak sem felel meg, amit az előző kormány ígért, annál kevésbé pedig annak, amihez a nemzetnek joga van. (Ugy van balfelől.) Inkább maradjon minden a régiben. (Helyeslés balfelől.)

Polónyi Géza azt kérdezi, hogy mily befolyást gyakorol a magyar kormány a királyi csa-

lád és a magyar állampolgárok között felmerülő ügyekben? felvilágosítást és törvényes intézkedést kér.

A vitát bezárták.

Bánffy Dezső b. miniszterelnök Polónyi kérdésére nem felel, mert az a kérdés sokkal fontosabb, semhogy arra így, ide a vitába dobva feleletet adjon. (Helyeslés jobbfelől.) Azonban később alkalmat vesz magának a nyilatkozatra. (Helyeslés jobbfelől.) Ami az udvartartást illeti, arra nézve már nyilatkozott és ehhez a nyilatkozathoz a kormány tartja magát. Kéri a határozati javaslat mellőzését. (Helyeslés jobbfelől.)

Ugron Gábor a zárszó jogával élve

A tételt megszavazták és a határozati javaslatot elvetették.

A kabinetiroda tételénél Beöthy Akos csak azért szól, hogy tiltakozzék a miniszterelnök azon elvei ellen, melyeket itt az imént hangsúlyozott. A szóba hozott kérdéseket szabályozni kell s a szabályozás feladata a kormányé, amely azonban e köteleességek elől kitér minden alkalommal. (Helyeslés balfelől.)

Polónyi Géza ismételt felvilágosítást kér előbbi kérdésére.

Eötvös Károly kifogásolja és veszedelmesnek tartja a közjog olyan értelmezését, minőt a miniszterelnöktől hallott. Nem való, hogy az udvartartás rendezése a király joga. Utal a törvényekre, melyek a magyar udvartartás rendezését a nemzetnek tartják fenn. Az igaz, hogy ezeket a törvényeket nem tartották meg, mert kivételnek vallották azért, mivel a király állandóan nem tartózkodhat Magyarországon területén. De e törvények fennálló törvények és ezeket tagadni nem szabad, legkevésbé nem szabad a miniszterelnöknek, mert veszedelmes. Ez a királyi autokrata jogának az elismerése, amit pedig a mi törvényeink el nem ismertek soha. (Ugy van a szélsőbalon.) Abból, hogy e törvényeket oly gyakran megsértették, feladatunk nem e törvénytörtés állandósítása, hanem a törvényeknek érvényesítése. Kéri Bánffy, hogy kijelentését korigálja. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Nánássy Ödön nem fogadja el a kabinetiroda tételét mindaddig, amíg a kabinetirodát a megfelelő módon nem szervezik.

Ot perc szünet volt.

Horváth Gyula az udvartartás önállósítását a nemzet jogának tartja és szükségesnek tartja a jog érvényesítését. Elismeri, hogy e jog érvényesítését megnehezíti az a körülmény, hogy a nemzet óhajlásának megfelelően ez az intézmény életbeléptetve nem volt.

Ugron Gábor: Mária Terézia alatt!

Horváth Gyula: Mária Terézia alatt sem volt magyar udvartartás, a történelmet meghamisítani nem lehet. (Helyeslés.) Azt hiszi, az országnak és a királynak a legnagyobb szolgálatot az teszi, aki ezt a kérdést a nemzet óhajlásának megfelelően megoldja. (Helyeslés.) Ami a kabinetirodát illeti, erre nézve nem ért egyet Nánássyval, mert a kabinet-

irodát tényleg lehetetlen felelős miniszter alá helyezni, miután az a felség közvetlen rendelkezésére áll. (Helyeslés.)

Budapest, november 28. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselők házi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sűrűnnyzi:

Bánffy visszautasítja a szemrehányásokat.

A vitát holnap folytatják.

Ivánka interpellál a malomipar részvételéről az ezredéves kiállításán.

Dániel megnyugtató feleletet adott, mit Ivánka és a ház tudomásul vett.

A szerb trónbeszéd.

— november 28.

Sándor szerb király tegnap trónbeszéddel ünnepélyesen megnyitotta a szerb országgyűlést, amelynek elnöke ismét Garasani Milutin párisi szerb követ, a hatalmon levő haladópart vezére.

A trónbeszéd legbehatóbban a pénzügyi kérdésekkel foglalkozik, ami egészen természetes, mert az állami pénzügyek rendezése egész Szerbiára nézve ez idő szerint a leg-sürgősebb feladat. A király meglepéssel hivatkozhatik arra, hogy ezen a téren jelentékeny lépés történt a javulás felé a konsolidált államadósság unifikálásával és konvertálásával. Ez a konvertálás tulajdonképpen egyértelmű ugyan az állam hitelezőinek a jogtalan megrövidítésével, hanem ezek alkalmasint belenyugszanak a kamatoknak megkérdezésük nélkül történt leszállításába, mihelyest látják, hogy tényleg vele jár a kamatok és a törlesztési járadékok megígért pontos fizetése.

Ez azonban még egyáltalán nem bizonyos. Mert először a tranzakció kiegészítő részét képezné a 44 millió kölcsön fölvétele a függőadósság — a melynek keretében még apró számlatartozások is foglalnak helyet — rendezésére; ennek a hitelműveletnek az utjába a kormány minden erőfeszítése ellenére mindig újabb és újabb akadályok gördülnek, már pedig a míg a kincstár meg nem szabadul a függő adósságok súlyos terhetől, addig a szerb pénzügyek rendezésének nem tekinthetők.

Másodszor a pénzügyi kormányzat gyökeres újjászervezése nélkül megnyugtató állampénzügyi kezelés nem is képzelhető. Ameddig az adók behajtására hivatott tisztviselők a pártkormány kegyelmétől függő pártembe-

mondja, hogy még a fán levő timsós meggynek is tudja a számát.

Az öreg asszony fejszónálva nézi ezt az éveken át huzódó sivatag életet. Szeretne változtatni rajta. Utoljára csakugyan lehull az érett gondolatja:

— Antal fiam, oly szomorú élet ez a tied, gyermekem, nem tudnál te ezen lendíteni. Se éjjeled, se nappalod, osztatlan gond, számadás az életed; én se sokat érek már ekkora háznál: mér nem házasodsz meg fiam. Az isten is bánja ezt a te sorsodat.

Az özevgy ember megrázta a fejét

— Ugyan, édes szülém. Nem divat minátnunk a második asszony. Nincs is nekem semmi hiányosságom.

— A hogy gondolod, cselédem. De mégis; mire törd magad anyyira.

Balázs Antal megsimogatta a kis fia szöke haját.

— Hogy ez a kis élhetetlen megéljen, ha én elpusztulok.

IV.

Gyámoltalan kis legényke lett a Balázs Imréről, de csak fölseperedett valahogy mégis. Igaza volt az apjának, hogy úgy izzadt a haszonért, mert ez a legény ugyan sohase lesz dolognak való. Egy pillanatra az is észbe jutott az apjának: hogy kár volt iskolába nem adni. De aztán megnyugtatta a filozófiá-

ja: Eh! jobb, ha a maga koldusa lesz, mint a más szolgája...

Azonközben az öreg Balásznét elszólította az uristen; asszony nélkül maradt az egyre növekedő gazdaság. A faluban azt rebesgették: No, most már megházasodik Balázs Antal. Most már meg.

Nem ocelekedte. Hanem megházasította a fiát.

Könnyen ment. Ha még hitványabb, még veszendőbb, csunyább legény lett volna is Balázs Imre, akkor is hozzáadta volna a leányt a kapzsi Rész Gergely. Mert az Imrere szállandó háromszáz hold olyan föltnak való, a ki betakar minden kivetni valót.

Szegényebb szörű, irigy atyafiak azonban másképp gondolkodtak s összesugtak bugtak.

Nagy ökor ez a Rész Gergő. Ha egy kis esze lett volna, nem a kis Balásznak, hanem a nagynak a nyakába varrta volna a lányát. Külömb legény az most is száz fiánál.

Az is volt.

V.

De kicsinyég tartja a tiszavirág szerelme. Bele is hal.

Balázs Imre is elpatkolt egy esztendő alatt. Az a szegény Bogár asztalos csinálta neki a koporsót, a kinek Rész Mária a nagy Balásznassért hátat iordított az apja parancsára.

A fiatal asszony ott maradt az ipánál, úgy parancsolta az apja.

— Te bolond, te, hogy hagynád ott a szerencsédet...

Nagyon lelketlen ember volt Rész Gergely.

VI.

Kint a tanyán nagy szölleje volt Balázs Antalnak, abban ügyelgett. A garádon kívül a juhásza deletettek. Valami idegen ember vetődött hozzájuk tűz-szerért. Szóba ereszkedett velük.

— Ki cselédjei volnának kendtek?

— A Balázs Antalé.

— Azé? Hallottam a hírét.

— Hallhatta is kend. Vármegyei birilista a gazdánk.

Az ember megnyomkodta a tüzet a pipájában.

— Nono. Azért mégis csak kutyára száll a neve.

Balázs Antal hallotta. Mintha mind a két felül pofonütötték volna. Eget az aroza, a szeme, a füle csengett:

— Kutyára száll a neved...

Gyalog indult hazafelé. A szél azt sugta, a tücskök azt osiripelték, a fűj azt verte:

— Kutyára száll a neved...

A szive is azt dobogta.

VII.

Az ördög felkorbácsolta huszonkét esztendő óta nyugbevert véréit. Tüzelt, bizsergett minden porcikájá.

rek, addig sohasem lehet tudni, hogy pártérből hány millió előirányzott adót hagynak pártíveik zsebében. — Ezért az állami pénzügyek kezelése szempontjából fontos a trónbeszéd ígérete, hogy a kormány az adózás és adóbehajtás rendszerét reformáló törvényjavaslatokat fog az országgyűlés elé terjeszteni.

Elismeréssel kell fogadnunk Sándor királynak azt a kijelentését, hogy külpolitikájával be akarja bizonyítani, hogy Szerbia a béke és rend egyik biztosítója az európai Keleten. Ezt kívánják a nemzetközi érdekek, de ezt kívánják első sorban és parancsolólag Szerbia életérdekei is. Mert tekintettel az ország hadseregének és pénzügyeinek állapotára, valószínűsítős öngyilkossági kísérlet volna a megindulás a nagy szerb ozélok irányában.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órákor 764.5 milliméter, délután 2 órákor 763.7 milliméter. Némérsek: reggel 7 órákor 0° — 1.7, délután 2 órákor 0° — 0.7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor EN. 1, délután 2 órákor EN. 2. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az előző 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 29. —

Fagy. — Jelentékeny csapadék nélkül.

HIREK.

November 29. Péntek. Róm. kath. naptár: Szaturnin. — Protestáns naptár: Szaturnin. — Görög-keleti naptár (november 17.): N. Gergely. — A nap két 7 óra 28 perccor, nyugozik 4 óra 11 perccor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Költés-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola földszint.

December 16. Arad megye tisztújító közgyűlése délután 9 órákor.

— A millennium és a törvényhatóságok. Nagyonfontosságú ügyben intézett tegnap Perce Dezső belügyminiszter leiratot Arad megye és Arad város törvényhatóságához. Nemrégiben megírtuk, hogy a miniszterelnök által öfelsége elé terjesztett millenniumi ünnepek programja jóváhagyást nyert. A program egyik pontja szerint a millennium évében, május hónap első felében az ország összes törvényhatóságainak ünnepélyes, rendkívüli közgyűlést kell tartaniuk, hogy a nemzet örömnepét a törvényhatóságok ez által is visszatükröztessék. A rendkívüli közgyűlés idejének megállá-

pitása ozéljából intézte a belügyminiszter leiratát a törvényhatóságok fejeihez. Együttal ozélszerűnek találta, ha az ünnepélyes közgyűlések, a program másik pontja szerint, az ország valamennyi helyén és valamennyi hitfelekezet templomában 1896. évi, május hó 10-én tartandó hálaadó isteni tiszteletekkel összeesnének. Az egy napon megtartandó közgyűlések határnapját a belügyminiszter csak a beérkezett vélemények után állapítja meg véglegesen.

— Petrovits Arzen aradi kir. államépítészeti mérnököt, a helyi társadalom ezen érdemes tagját, a kereskedelmügyi m. kir. miniszter kir. főmérnök kénevezte ki. Gratulálunk a megérdemelt, szép előléptetéshez.

— Premiér a városházán. A holnapi szombat a premiérek napja. Kettő lesz: a színházban este, hol Sudermann „Virág csatája” kerül bemutatásra, a másik a városháza dísztermében, délután amikor a Kölcsey-egyesület idei felolvasásai sorát nyitja meg az a munkával, melyet a bíráló bizottság a száz forintnyi jutalomdíjjal tüntetett ki. „Bella és Dorotytya” ozimű verses humoreszket maga a szerző, Rudnyánszky Gyula fogja felolvasni. De lesz egy másik bemutató is, érdekes, kedves, erősen vonzó: Tóvölgyi Margit. Az ép oly fényes tehetség, mint nagy ambíciójú művész, ki oly visszavonultan él szülőivel, hogy még sétált is a Marsparton végzi, ezuttal először lép az aradi társaság elé színpadi kellékek nélkül. A költemény melyet oly hajlékony, festő hangjának gazdag színeiben be fog mutatni. „A vádlott nő” a nagy skót írótól, Scott Waltertől szintén ismeretlen az aradi közönség előtt. Hogy mivel fogja a művész szavallatát megszerezni, nem tudjuk, de hogy a közönség tapsaira kénytelen lesz megenni, megjósoljuk. A holnapi premier tehát a városházán nemcsak érdekes, hanem igen élvezetes is lesz, melyet nagyban fog emelni Krüger József kitejéző szép hegedűjátéka. A jegyek ugyerre, mint a többi előadásokra ma már kaphatók a könyv- és zeneműkereskedésekben személyenként 40 krajczárért. S hogy a felolvasások látogatása még könnyebbé tétessék, a rendezőség három személyre szóló családok számára mind a hat felolvasásra 6 forintért bocsátott ki családjegyeket. Az állóhelyek a földszinten 30 krajczár a karzaton 10 kr. egy felolvasásra.

— A szegényügyi bizottság szombaton délután Sarlot Domokos főkapitány elnöklété alatt ülést tart.

— Népszerű felolvasások. Az ingyenes népszerű felolvasások, melyeket a Kölcsey-egyesület nagyon helyesen vasárnap délutánonként meghonosított, legközelebb a város háza dísztermében lesznek. Salacz Gyula polgármester igen örvend e felolvasásoknak, a legnagyobb készséggel engedte azt át a rendezőségnek. Most vasárnap délután már a városházán fogja előadását megtartani dr. Schmidt János kereskedelmi akadémiai tanár. Kezdeté négy órákor.

— Új táviró-állomások. A kereskedelmügyi m. kir. miniszter az aradi és csanádi egyesült vasutak gurahoncz-nagyhalmágyi új vonalrésze mentén Arad vármegyében fekvő Acsucza, Halmágy-Csucsa és Nagy-Halmágy állomásait állami és magántáviratok kezelésére felhatalmazta.

— Népesedési mozgalom. Arad város főorvosi hivatala az elmúlt hét népesedési mozgalmáról a következő statisztikát állította össze. Született 33 gyermek és pedig 19 fi, 14 nő, az arány 36.7 pro mille. Elhalt ennek ellenében 23 egyén és pedig 12 fi, 11 nő az arány 25.4 pro mille. Difteritiszhalálozás egy sem fordult elő.

— Kanonoki kinevezés. A király a vallás- és közoktatásügyi magyar miniszter előterjesztésére Juhász György m. kir. esperes lelkészt a nagyváradai gör. szert. kath. székes-káptalanban iskolás-kanonokká nevezte ki.

— Új gazdasági tudósító. A földmiveltésügyi m. kir. miniszter Vázarhelyi József lökösházai lakost és földbirtokost Arad vármegye eleki járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— Aradi mintára. Bordé Ferenc nagyváradai városi adóügyi tanácsos és Ragály János városi főszámvevő a napokban Arad, Szeged majd Temesvárra utaztak, hogy ott a közvetett adók kezelését tanulmányozzák. — Utjokból tegnap éjjel érkeztek vissza.

— A magántisztviselők nyugdíjintézete. Ismeretes dolog, hogy 1894. január 1-én megalakult a magántisztviselők országos nyugdíj-egyesülete. A magántisztviselőknél egy régóta táplált óhaja teljesedett az által, és az egyesület áldásos működést fejt ki. Autonóm alapon létesült bár, mindazonáltal a magyar kormány támogatására számíthat a hivatásánál fogva. Ebben példával járt elől az osztrák kormány, melynek elnöke Badenigróf, Bilinszky pénzügyminiszter és Ledebur

Menye a nagy házban danolt. Először hallja danolni. Vagy sose vette észre.

Benyitott. Réz Mária a haját fonta. Befonott ága az ölben csüngött, másik fele az ina hajlását verte. Kékes fekete hullámaiba takarozott a Balázs Antal lángoló tekintete. Soká nem szólt, köszönni is elfelejtett. A menyecske ösztönszerűleg vont össze lányos keblén a begombolatlan felöltőt. Megijedt az ipa szuró, mozgó szeméitől; ki akart menni.

Balázs Antainak föl volt a lelke fordulva, részeg volt, mint mikor a borivó embert hirtelen eléri az amen. Megfogta a Réz Mária kemény, gömbölyű karját.

— Megállj.

— Edes apám . . .

— Mit edes apám, kitalálom vagyok az? Ne beszélj, hallgas most. Azt mondták kutyára száll a nevem . . . Nem igaz, nem akarom, rem hagyom . . . Te, Mária, te leány, hisz az vagy te csak, te Mária: megházasodok, elveszlek feleségemnek. Akarod-e? Ne szaladj, ide nézz, mit reszketsz?

— A menyecske sirt.

— Eresszen el kigyelmed. Hogy gondol ilyen isten ellen való vétkeket. Egy perccig se maradok ennél a háznál.

Balázs Antalt elfogta az örület.

— Nem mégy, sehova se mégy. Akarom, tudod-e, én akarom. Ne jajgass, ne félj, kijárom az utját, hogy lehessen. Mindent lehet, ha megfizetek érte, mindent! Mitől félsz? Be-

fogom a száját az egész világnak, ha feléd szól. Mária . . .

Réz Mária kiszakította magát a nagy ember vasmarkából, úgy, lobogó hajjal futott ki a sötétedő utozára.

Nem haza ment a fölvegre, hanem le, le, az aljra a Bogár asztalosékhoz. Ugy esett be ajtóstól.

— Ne kérdezz, semmit se mondj, csak rejsz el, tégy el, oda ne adj senkinek. Itt hagy halok meg . . .

Ugy emelte föl az asztalos a földről, nyg ritte be a karján a világtalan édes anyjához ájultan. Es megosókolta, föltette mellé az ágyra a földet seprő szállott haját.

VIII.

Balázs Antal kiugrott a menyé után. Az ereszet szemöldökfájába teljes erővel beleütötte a fejét. Az az ütés hibbantotta helyre az eszt.

— Én bolond . . .

Neki támaszkodott a tornác oszlopának, úgy tűnődött. Estére harangoztak; a harang is azt kongta:

— Vén bolond, . . . vén bolond . . .

Elcsituló vérére újra rávetette a békót.

— Egyszer hallgattam rád, akkor is elbolondítottál . . .

Tűnődött tovább.

Mit szól Réz Gergely? Mit mond a világ, ha azok dobra ütök az ő eszehagyottságát?

Nem, azt nem várja be; odamegy még ma, kirostálja ezt a bolond állapotot.

Es elment. Réz Gergely csendesesen pipázgatott a ház előtt. Odabent daloltak a hajadon lányai.

Ide nem jött az ő menyé . . . Hát hová? Megmondta mindjárt a Bogár asztalos inasa, a ki sebes futva elejbe furakodott a nagyot köszönt Réz Gergelyre.

— Bátyám uram kérem gyűjjön el, nálunk van a Mária néni . . .

Réz Gergely fölugrott. Arra lépett elejbe Balázs Antal, mielőtt valami nagyot mondhatt volna.

— Csendesesen nászuram. En is az iránt jöttem. Ne senyvedjen el az a szegény aszszony az én rideg portámon, menjen a szive után, adja oda helmed a Bogár-gyereknek.

Réz Gergely a fejét rázta, csakugyan valami nagyot akar mondani, de Balázs Antal elnémította:

— En részemről rájuk iratom a galambosi kompetenciámat . . . Hagy éjék a világot, még fiatalok.

IX.

Bogár asztalos bölcsőt csinál, de olyat, hogy olyanba még a királyt is elringathatnak.

földmiveltügyi miniszter a „Nene Freie-Pressé” értesülése szerint egy igen teletnyes tagokból álló küldöttség előtt a magántisztviselők nyugdíjgyesületének felkarolását a legnagyobb készséggel megígérték a közel múlt napokban és már folyamatban van azon adatok statisztikai összeállítás, melyek a törvényhozás elé terjesztendő javaslat alapjául fognak szolgálni. Remélhetőleg a magyar kormány ezen üdvös intézmény fejlesztését a maga részéről szintén elősegíti.

— **Tolvaj-szezon.** A tolvajoknak is vannak szezonjaik, melyek közt előkelő helyet foglal el a most kezdődő pulyka-szezon. A tolvajbandák már meg is kezdték a szezon élvezését, s tegnap Atzél Péter házának udvarából több remek példány pulykát továbbítottak el. A nyomozást megindították a tettesek felderítésére.

— **A város becsülete.** Báméskodva nézte a Klein Mór féle könyvkereskedés képeit Laub Margareta, glogováci svábasszony. Egyszerre érezte, hogy valaki tapogatja. Aztán újra nem érzett semmit. Csak mikor vásárolni ment, s fizetni akart volna, vette észre, hogy az erzenye hiányzik az abban levő tízzel együtt. A rendőrség erélyes nyomozás után elcsípte a tettest Pílkovics Julianna hivatalos zsebtolvaj személyében, aki állandóan tagad, kész azonban a károsnak a tíz forintot visszafizetni. — Ezt már — ugymond — kívánja a városom becsülete is. Nagyon természetes hogy a nőt becsületmentési szándékai dacára meg fogják büntetni.

— **Enyveskezü vevők.** Pollák Ignác öszerész Aradon. Tegnap beállított hozzá három afféle oláh diák, akik látszólag venni akartak valamit. A zsbáros azonban mindjárt kezdetben gyanakodott rájuk, mivel feltűnően osekély árakat ígértek mindenért. Meg is mondta nekik, hogy ilyen ígért mellett sem télikabáttal, sem pedig dászkalgunnyával nem szolgálhat. A „vevők” erre távoztak, magukkal vive azonban emléktől egy pár csizmát is. Ezt és őket is keresi a rendőrség.

— **Szódásüveg fizetés helyett.** Ugyan pórul járt a cselékedésével Wirth Jakabné, aki özv. Rebhann Andrásnéval volt szolgálásban. Rebhanné időközben Csehországba költözött, s cselédjének hátralévő követelése fejében vagy tizenöt szodás üveget adott. — Wirth Jakabné az üvegeket értékesíteni akarván, elvitte a szodavizgyárakba, hol azonban nemcsak elszedték tőle az üvegeket, hanem ráadásul jól meg is verték. A nő tegnap tette meg jelentését a kihágási bírónál.

— **Felépült öngyilkoselölt.** A multkoriban megirtuk, hogy Enderle Péter aradi vaggongyári munkás szerelmi bánatában Temesvárott öngyilkossági kísérletet követett el. Az öngyilkosjelölt már teljesen felépült sérüléséből s tegnap egészségesen hagyta el a temesvári kórházat.

— **A munka hevében.** A munkabérért dolgozni kell, ezt az elvet vallja Gábrán János, csatornázási munkás, aki tegnap felette nekihevílt a munkának. Hogy mi se akadályozza működésében, a Fürdő-utca egyik boltajtójára akasztotta drága prémes bundáját. Mire a jól teljesített kötelesség után újra fel akarta azt venni, már csak hült helye volt.

— **A zsir nem párolog.** Nagyon szomorú tapasztalatra jött tegnap Führer Simon aradi lakos: hogy tudni illik a kamarájából egy husz literes zsiros bődön elpárolgott. Később gimnasia fia (a legokosabbik) bebizonyította neki, hogy a zsir nem párolog, mire Führer Simon gyanakodni kezdett. Gyanujának végpontja ama feljelentés volt, amelyet tegnap emelt az alkaptányánál Kotrocso Mari ellen.

— **Szerencsétlenség egy tanintézetben.** Sepsi-Szent-Györgyön az odaváló óvónőképző intézetet egy szin beomlása folytán mint irtuk, nagy szerencsétlenség érte. Most ujabban a következő részletek derültek ki. Az óvónőképző intézet helyiségei régi, rozszant épületek, a melyeket már három évvel ezelőtt kifogásolt Darvas főmérnök, de miután más alkalmas hely nem volt, ide költöztették be

az intézetet. Szombaton este 9 órakor az intézet növendékei — számszerint tizenöt — nappali helyiségeikből a szomszéd épületben levő háló termekbe akartak vonulni. Az udvaron átmenet egy ócska szénásszin alatt haladtak el, a melynek tetőzete e pillanatban összeroskadt, maga alá temetve hét növendéket. Az összedülő gerendák robaja közé rémült sikoltások vegyültek s az odasiető emberek elé szörnyű kép tárult. A fiatal leányok vérző tagokkal, félig a romok közé temetve feküdtek ott. Azonnal hozzáfogtak mentésükhöz. Egyet, Balázs Annát halva huzták ki a romok alól. A többiek is mind súlyosan sérültek: Bása Sára hátgerincz-és lábszárosont zuzódást szenvedett Kósa Ida ballában, Simó Irma pedig fején sérült meg súlyosan. Ezenkívül részint csonttörést, részint erősebb zuzódásokat szenvedtek Schuller Matild, Klein Mariska és Magyar Anna. A szerencsétlenség mindenütt a legnagyobb részvétet kellette s a színhelyen másnap este megjelent Pótsa József főispán a vizsgálatot vezető bizottsággal együtt. Az esetről táviratilag tudakozódott Wlassics közoktatástügyi miniszter is. A végzetes halállal kimult Balázs Anna temetése tegnap ment végbe impozáns részvét mellett. A szegény atya, a ki Erdődön néptanító, már második gyermekét veszti el ily módon. Pár évvel ezelőtt fia, a ki a fővárosban mozdonyvezető volt, tolatás alkalmával két kocsik közé kerülvén, szörnyet halt.

— **A szultán európai utazása.** Konstantinápolyból táviratozzák: Hire jár hogy a szultán a jövő nyáron körutat tesz Európában s meg fog látogatni néhány fejedelmi udvart. Első utja Bécsbe lesz, ahol Ferencz József királyt látogatja meg. Onnan Budapestre megy és meglekinti az ezredéves kiállítását. Azután sorra látogatja a berlini, brüsszeli és londoni udvarokat.

— **Kutya szabók.** A kiknek elnevezésére ezt a szót alkalmazzuk, Párisban élnek, ahol ujabban egész ipar fejlődött ki a kutya-öltözékek terén. A sötétkék, vagy barna kis takaró, a tulajdonos monogrammjával már idejét multá; egy sikkos kutyának sétáló és fogadó ruhára van szüksége, téli kabátra és esőköpenyegekre, kaucsukkabátra, szürke felöltőre, ha a tengeri fürdőre viszik stb. A ruhácskákön zsebek is vannak Azor vasuti jegye számára, vagy a kis kefének amelylyel az öltözetet és a szőrözetet tisztogatják, sőt zsebkendőkkel is ellátják Kiki nagysámot, vagy Pluto urfit. A kutyai szabók fantáziája nem szoritkozik csupán a klienseik fölső ruháira: fehérneműről is gondoskodnak. Valamirevaló kutya szörnyen is gyelné, ha nem lenne egy tucsat finom batiszt inge; ha csak közönséges szüra- vagy seiyeminget hoznak neki, biztosan görcsöket kap. A ruhák a kutya nevének a kezdő betűt viselik, esetleg a gazda czimerével. A zsebkendők a melyek a szemeknek valók, szintén monogrammosok. Még lábbeliről is gondoskodnak, és ebben van valami praktikus is, mert ha a kutya börtökqkba bujtatt lábakkal sétál a sárban, hazajövet könnyebben lehet kikerülni, hogy a szőnyegeket besározzák. A kaucsukcipők is kedveltek és praktikusok. Már arra is gondolnak hogy a fölsorolt cikkek készítésére gyárat alapítsanak. Egyelőre a szabók jól megélnék a kutya-ruhák után, mert hiszen csak nagy uraknak dolgoznak, akik nem sajnálják a pénzt. Egyik nagykövet leányának esküvője alkalmából egy szabó helyes kis lakodalmi ruhát készített a menyasszony és atyja kutyái számára. A ruhák a livrés inasok ruháinak színében készülnek. Mikor a násznép visszajött a templomból, a léposon várakoztak a disszruhá, virágos kutyák és a mátkapár és a vendégek hangos derűtsége bizonyította, hogy a tréfa jól sikerült. Egy másik lakodalomra egy kutyapárt is felöltöztettek fehér ruhába és frakkba.

— **A holt anya karjában.** Megrázó családi tragédia történt a napokban Stockerauban. Az odaváló kertületi tanfelügyelő leánya, egy viruló szép fiatal asszony, a floridsdorfi polgári iskola igazgatójának Smítal Fereucznek a felesége, néhány nap óta kis gyermekével látogatóban volt szüleinél. Vasárnap este a fia-

tal asszony a legjobb egészségben együttült szüleivel és testvéreivel az asztalnál, s miközben a kis két éves fiu elálmosodott és édes anyja nem akarva a cseléd gondjaira bizni egyetlen gyermekét, karjaira vette és bevitte a szobájába, hogy lefektesse. Mintán a fiatal asszony feltűnő sokáig maradt a szobában, édes anyja utána ment, hogy visszahívja a társasághoz. A legnagyobb meglepetésére látta, hogy leánya egy karszékben alszik hátradőlve, ölében az alvó gyermekkel. Fel akarta költöni, de rémülten vette észre, hogy leánya semmi életjelt nem ad. Az anyát szívzselhűdés érte és nyomban meghalt, de még halálában sem ejtette el gyermekét, a ki nyugodtan aludt tovább a holt anya karjai között.

— **Megszöktetett vőlegény.** Érdekes dolog történt mult héten Smyrnában. Egy fiatal emter faképnél hagyta első kedvesét, hogy egy másik, gazdagabb leányt vezessen oltárhoz. Mi történt erre? Az elhagyott leány nem sirta tele könnyekkel a zsebkendők tucatait, mérögűvegcséhez se nyult, hanem az esküvő napján, amikor hűtlen kedvese a másikkal oltárhoz lépett, néhány barátjával behatolt a templomba és érvéniesítette elsőbbségét a vőlegényre, akit egyszertlen elrabolt barátai segítségével. A templomban összegyűlt násznép és kíváncsiak szájtátva nézték, hogy mi történik, de beavatkozni senkisésem mert. A vőlegényt úgy, ahogy volt, esküvőre kicsipve, kocsiba tették, egy másik templomba vitték és ott express összeadták első kedvesével. A másik menyasszony pedig a lakodalmi vendégekkel hazament vőlegény nélkül.

— **Sub auspiciis Regis.** A király — mint a hivatalos lap írja — Bécsben folyó hó 9-én kelt legfelső elhatározásával megengedte, hogy a nevet viselő kolozsvári tudomány-egyetemen Filep Gyula orvos doktorra „sub auspiciis Regis” avatassék fel, s egyuttal Wlassics Gyula vallás és közoktatástügyi minisztert föltalmozta, hogy e részben nevében közbenjárjon. A legfelső védnökség alatt álló doktorrá-avatás a nevezett királyi képviselő által egy később meghatározandó napon megy végbe.

— **Magyar fölolvasonő a külföldön.** Torday Erzsébet urhölgy, a ki Németországban egész körutat tesz avégből, hogy hazánkat, népünket és irodalmunkat igaz vonásokkal s egy magyar leány szeretetreméltóságával megismertesse és megkedveltesse, a napokban a bécsi Kereskedő-Egyletben olvasott föl egy sorozat magyar költeményt jó német fordításban. A kisasszony könyv nélkül szavalt s hallgató-ságát egészen elragadta. Ugyancsak az egyik worms (hesseni nagyhercegség) újságban olvassuk, hogy az ottani Munkásképző-Egyletben „A magyar pusztá, népe és népdalai” cím alatt tartott érdekes szabad előadást. A rajnamelléki német lap nagy lelkesedéssel szól a magyar hölgyről, aki annyi fajszeretettel és hévvel rajzolta az idegenek elé hazája szépségeit, népének típusait és kultúráját. A hallgatóság viharosan megtapsolta a lelkes magyar hölgyet, akinek hazafias fardozása bizonyosan nagyobb rokonszenvet ébreszt irántunk a német földön, mint amennyit német nyelven megjelenő hazai lapoknak köszönhetünk.

— **Katonai amatőr fotografusok.** A közös hadseregben, különösen a műszaki tisztek körében, nagyon divik az amatőr fotografálás. Könnyen belátható, hogy háboru esetén, mily fontos szerepet játszhatik e körülmény, különösen a tájfelvételeknél. A hadügyminiszter felhívást intéz úgy a tényleges mint a tartalékos tisztekhez, hogy már az eddigi birtokukban levő vagy még ezután általuk készítenő fényképeket, melyek a hadsereg hivatásszerű foglalkozását tüntetik fel, a jövő évi millenniumi kiállításra való bemutatásra a hadügyminiszteriumnak küldjék be.

— **Milliók a tenger fenekén.** Az 1799. évben elhelyezett két hollandi sziget között a „La Lutine” nevű angol fregatt, mely harmincz millió értékű aranyat és ezüstöt vitt magával, hogy azt rendeltetési helyére érve, hamburgi kereskedőknek átadja. A tenger fenekére került kincsek egy részét azóta felszínre hozták. Ujabban pedig egy angol szindikátus tervszerűleg dolgozik rajta, hogy a hullámok

által elnyelt kincs hátralévő részét is megke-
ritse. Az angol mérnökök által kidolgozott
terv az, hogy a tenger fenekén, a tenger
fövenyébe befuródott hajórom fekvésének meg-
határozása után est a helyet kétszáz lábnyi
átmérőjű körben homokszákokból épített fallal
veszik körüli, hogy a munkálatok tartama alatt
a fővenyt távol tartsák. Ebben a körben a
fővenyt teljesen kikotorják, mindaddig, míg a
tenger mésző fenekét el nem érik, a hajó-
rom körül pedig tölgytakerítést állítanak föl
és a romot a homoktól teljesen megtisztítják.
A munkálatokat mult év szeptemberében kezd-
ték meg és a hajó középső részét, kienczven
láb hosszúságban a fővenytől már megtisztí-
tották. Eddig emberi maradványokat, több száz
érmét, öt ágyut és 165 ágyugolyót hoztak fel-
színre.

HYMEN.

Rosenthal Ignác gyáros szép és kedves
leányát: Irén kisasszonyt csütörtökön dél-
előtt 10 órakor vezette oltárhoz a csabai izr.
templomban Haraszi Sándor csabacsüdi
nagy bérlő.

GYÁSZROVAT.

Dumas Sándor. †
(1824—1895.)

Párisból jelentik, hogy Dumas Sándor,
a francziák nagy regény és színműírója teg-
nap délután 6 órakor meghalt.

Dumas Sándor (fia) 1824. július 28-án
született Páriában. Már 17 éves korában meg-
kezdte írói pályáját „Les péchés de jeunesse“
című verses kötetével. Azután elkísérte apját
Spanyolországba és északi Afrikába s vissza-
terve „Aventures de quatre femmes et d'un
perroquet“ című regényt adott ki, mely azon-
ban nem nagyon tetszett. Ezután a párisi élet
felett eskő csejt és jellemeit kezdte leírni s
ezt éles megfigyeléssel, könnyű tetszetős stí-
lusban cselekedte, ügyes dialektikával az igá-
zi morált védelmezve a nagyvárosi romlottság
és az előkelő társaság erkölcsököde ellen. Ily
szellemű regényei: La dame aux camélias, Le
roman d'une femme, Diane de Lys, La boîte
d'argent, La vie à vinet ans melyek
hírnevét nemcsak otthon, de a külföldön
is megalapították. Legnagyobb sikert ért
a „La dame aux camélias“, melyben egy
tűdőzésben elpusztult szabad leánynak
kissé idealizált élettörténetét írja meg. Dumas
ezt a regényét földolgozta drámai formában
is és darabját még a mai napig is gyakran
előadják a színpadokon. Tetszetek a követ-
kező drámái is: Diane de Lys, Le demi-monde,
ezeknek is bukott nők a hősei, La ques-
tion d'argent, Le fils naturel, Une pére pro-
digieuse, egyetlen darabja, mely megbukott: L'
ami des femmes. Később következtek: Le
suplice d'une femme, Les idées De Madame
Aubray, Le filleul de Pompignac, Une visite
de nocces, La Princesse Georges, La femme
de Claude, Monsieur Alphonse, L'étrangère,
Les Danicheff (ezt Corvin orosz íróval együtt
írta s Pierre Newski közös álnév alatt adatták
elő); La Comtesse Romani (Gustave de Jalin
közös álnév alatt Foald-dal); Joseph Bal-
samo. Későbbi darabjai közül Denise nem
volt szerencsés, de annál jobban tetszett Fran-
cillon.

Mint drámai költő Dumas sajátos fej-
lődési fokozatokon ment keresztül s igen kü-
lönböző alkati műveket írt. Első korszakából
(1852—59-ből) való darabjai gyorsan és hatá-
rozottan változtatták meg a francia színi
szellemet s előidézték az azóta fölszinen ma-
radt realizmust. Második korszakában, mely-
ben a tendenciózus színész már jobban elő-
térbe lép, (La visite de nocces, La princesse
Georges stb.) még mindig a való élet szorgal-
mas tanulmányozása látszik. Harmadik korszak-
ának iránydarabjaiban azonban már hiányzik
a való élet; minden csinált vagy ferde; ép-
ügy a helyzetek, jelmezek, mint a szenvedé-
lyek és a nyelvezet. Dumas, mint a társada-
lom javítója, átforgatója lép föl s darabjait
e céljának elősegítésére írta. Hasonlóképen
járt el a „L'affaire Clémenceau“ című regé-
nyében is, (melyet 1890-ben drámának is föl-
dolgozott.) A francia akadémia 1875-ben vá-
lasztotta tagjai közé.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Énekprópa. Az aradi dalegylet
ma este 8 órakor tartja a vasárnapi dalestély
előtt utolsó énekpróbáját, melyre a működő
tagok pontos megjelenésre kéretnek. A se-
nők ség.

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés.

— Saját tudósítónktól. —

— november 28.

Arad szab. kir. város iskolaszéke tegnap
délután 4 órakor Salacz Gyula kir. taná-
csos polgármester elnöke alatt ülést tartott
Jelen voltak:

Millig József iskolafelügyelő, Institóris Kál-
mán, Schusztar Illés dr., Nikolits Péter, Remetei
F. Károly, Fényes Dezső, Fischer Antal, Bing
Vilmos, Kristyóry János, Pollák Gyula dr., Vizer
Péter, Heeger Ernő, Abrai Lajos, Niedermayer
Tóbiás, Varjassy József, Avarffy Ferencz dr.,
Reicher Ferencz, Tedeschi Viktor, Marschall La-
jos dr., Sallay Béla dr., Robitsek Agoston, Szi-
lágyi Ede dr., Háss Sándor, Rosenberg Sándor
dr., Frint Lajos, Keresztes Gyula dr., Kugler
István.

Elnöklő Salacz Gyula üdvözi a meg-
jelenteket, mire Millig József iskolafel-
ügyelő bemutatja az adóügyi osztálynak ja-
vaslatát, melyben az a hátralékos tandíjak le-
iratását kéri kimondani.

Az iskolaszék, tekintettel arra, hogy a
hátralékosok szülei nagybárra szegény em-
berek, a leiratást elrendelte.

Tudomásul vette az iskolaszék, hogy az
aradi községi tanintézetek részére az írószere-
ket árlejtés utján Roth-estvérek szállí-
tják.

Csécsei Imre ref. lelkész az iránt fo-
lyamodott, hogy az odajáró növendékek a
Templom-utcai iskola helyiségében hallgat-
hassák a hittanórákat.

Az iskolaszék e kérvényt, a törvényre való
hivatkozással, elutasította.

Rosenberg Sándor dr. az engedély
megadásával nem lát törvénybe ütköző ose-
lekményt.

Fényes Dezső a praktikus élet szem-
pontjából nem teljesítendő a kérelmet.

Frint Lajos ág. ev. lelkész a maga
szempontjából méltányolja lelkész-társaság kérvé-
nyét, annyival is inkább, miután tudja magá-
ról mennyi teendője van egy református hit-
oktatónak, ki egyedül tanít az összes iskolák-
ban. (Helyeslés.)

Salacz Gyula hivatkozik arra, hogy az
iskolaszék ez ügyben már egyszer határozott,
s az iskolaszék újabb határozata által önma-
gával ellentétbe nem jöhet.

Heeger Ernő az előbbi határozat hely-
ességének fenntartása mellett megszavazza
a kérelmet ama felekezetek részére, akik a
hittanórákra alig pár növendéket küldenek.
Megszavazza pedig a nélkül, hogy ezuttal
más népesebb felekezetű hittanároknak pre-
cedenst szolgáltatnának.

Fényes Dezső kényelmi szempontnak
tekinti a beadott kérvényt s a szükséges el-
lenőrzés teljesíthetése végett nem szavazza
meg a kérelmet.

Abrai Lajos a törvény módosítása iránt
óhajtana felírni a miniszterhez, míg Avarffy
Ferencz dr. napirendre való térést indít-
ványoz.

Institóris Kálmán főjegyző felszó-
lal, holott az egész ügy — szerinte — vita
tárgyát nem képezheti. Az egész országban
ugy van, hogy a kisebb létszámú felekezetek
növendékei a hittanórákra egy helyütt gyű-
nek össze. Ajánlja a kérdést az iskolaszék
pártfogásába.

Niedermayer Tóbiás praktikus szem-
pontból világítja meg a kérdést, s nem látja
be, hogy a kérvény teljesítése, nehézségekbe
ütköznék.

Ezután az iskolaszék egy közvetítő indít-
ványt fogadott el, mely szerint az elnök és
iskolafelügyelő megbizatnak ez ügyben egy
javaslat megtételére.

Eliás Jakabnak megengedte az iskolá-
szék, hogy december elsejétől az intézeti he-
lyiségben a dadogók számára tanfolyamot
nyithasson.

Az iskolamulasztásokról tett előterjeszté-
sek után következett a próbaévre meghívott
tanítók megválasztása.

Varjassy József átveszi az elnöki szé-
ket, s a választó-ülést megnyitja. Miután az
iskolafelügyelő, majd a polgármester a legna-
gyobb elismeréssel szólottak a próbaévre meg-
hívottak működéséről, feltette a kérdést, meg-
választja-e őket az iskolaszék véglegesen.

Egyhangú éljenzés volt a felelet, mire el-
nök Eliás Jakabot, Velez Lujzát és Ur-
sziós Darinkát megválasztott tanítóknak je-
lentette ki.

Ezzel az ülés véget ért.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek (november 29.) Eleven ördög, operetta.
Szombat (november 30.) Pillangó csata, itt
először.

Vasárnap (december 1.) Delután: Parasztkis-
asszony, népszínmű. Este: Orleánsi szűz, dráma.

Oh azok a férfiak!

— november 28.

Tátongó üres ház. Es ezt a körülményt
nem az előadott vigjátéknak, hanem egyenesen
a logikálan műsorozásnak tulajdoníthatjuk. Vég-
re is két bohózatot után még egy vigjátékot ki-
tűzni — legszerűebb kifejezést használva — lo-
gikátlan. De hát jól van ez így, mert a művészet-
ség a mint vet úgy arat, igaz ugyan hogy
gyengén arat, de hát ütjük is érte, talán csak
megunják, s megemberelik magokat azok az
urak kik a művészetőség tagjai.

Az üres ház, mondjuk, a botrányosan
üres ház erősen deprimálta a szereplőket, mit
nem is lehet csudálni: játszani 20—25 ember-
nek, ki szinte restelkedik a nagy ürességben,
nem valami ambicionáló dolog.

Mindamellett ha az általános hatás nivója
csökkent is, az egyes szereplők alakításá-
nak karakteréből nem vont le csak igeu keve-
set a nyomasztó hatásu közöny.

A jó Rosen Gyula humora lengte be a
színpadot s készlette mosolyra azt a pár lel-
kes elszánt nézőt. A szereplők kölömben is
mindent elkövettek arra nézve, hogy a vigjá-
ték minél jobb előadásban kerüljön színre. Es
ez sikerült is általában.

A Merland-család minden tagja, szerepre
nézve Novák Irénnel az élén kitűnő alako-
kat mutattak, miért is Balassát, Bács-
nét és Hunyadinét illeti az elismerés.

Novák Irén az előadás folyamán mint-
ha kissé elrekedt volna, de azért szépen ol-
dotta meg a józan eszű lányka hálas szerepét.

A szerelmesek triója Tompa, Gyöngyi és
Szendrei ki érzelmes, ki komikus
hatásu jeleneteivel keltett hatást.

Tolnainé sok cséltalan mozgásától
eltekintve, megfelelő volt.

Kisebb szerepeiket Bács, Gál és Ró-
nászék iné az összehatas javára játszo-
ták meg.

Taps persze nem igen volt, pedig alkalom
lett volna. De hát ki mert volna tapsolni, mi-
kor a taps olyan furcsán visszhangzott tegnap.

* A pillangócsata. Sudermannak
hatásos színművét a Pillangócsatát
adják elő szombaton. Nagy ambícióval készül-
nek a szereplők ez érdekes bemutatóra. A
főbb szerepek Bácsné, Delli Emma,
Novák, Hunyadyne, Gál, Balas-
sa, Tompa és Tóth kezeiben lesznek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Két végtárgyalás.

— november 28.

Nagyon kis dolgok miatt ült össze tegnap
az aradi kir. törvényszék büntető tanácsa.
Három tárgyalás alatt két ítéletet is hozott,
míg a harmadik esetben a tárgyalást elna-
polták.

A törvényszék így alakult meg.

Elnök: Zuber Gyula; szavazóbi-
rák: Földes János és Kálmán Ferencz.

Jegyző: Almásy Géza; ügyész: Lehmann Viktor.

A múlt év folyamán történt, hogy Kollmann Albert aradi pinczér állomás nélkül maradt, s ő anélkül, hogy utána nézett volna a dologának, kényelmesebb, de veszedelmesebb utra lépett: lopott.

A vasuti vendéglőben Bindermann Mátyásnak a bőröndjét alkulcsosul felnyitotta, s abból fehérneműeket lopott. Ezeket értékesítette.

A rendőrség azonban elfogta őt, s így került az aradi kir. törvényszék elé, mely tegnapi ülésén Kollmannat hat havi börtönnel büntette, baleszámitva büntetésébe ama két hónapot, melyet vizsgálati fogságban töltött.

Még csak ökölnyi emberke Kovács Pál, de már is benne van a rossz vér, a gonoszra való hajlam.

Nemrégiben a külvárosban felnyitotta Gyoroki Péter lakásának az ablakait, azon behatolt, s a tulipános ládából öt forintot elloptott.

Az összeget nyalánkságokra költötte el, ami után nagyon keserű lehet a büntetés melyet tegnap szabtak ki rá.

A törvényszék a tizenöt éves fiúhatnapifogságra ítélte, az apa azonban megígérte, hogy annak idején még megtáncoltatja fia hátán a veszőt is, mely — Salamon szerint — bölcseségre tanít.

TÁVIRATOK.

A függetlenségiék.

Budapest, november 28. (Saj. tud. táv.) Elmúlt Bányász Dezső b. miniszterelnök legutóbbi nyilatkozatával a választás veszedelme s ezzel egyben nemcsak a hazabeszélés zuhatagja apadt ki, hanem egyuttal megszűnt a függetlenségi pártoknak egyesülési mániája is. A derék urak most már nem igyekeznek olyan rohamosan egyesülni. Miért? Mert a Justh-árnyalat azt követelte, hogy Ugronék jegyzőkönyvileg tagadjanak meg minden közösséget, a közösségnek minden lehetőségét a néppárttal. Ugronék erre a kemény feltételre megmondolási időt kértek. Es megmondolják, fontolgatják még most is, anélkül, hogy meg tudták volna tagadni a néppártot. — A Justhék kiküldött egyesítő bizottsága még most is várja a feleletet erre a feltételre. De máig még mindig hiába várta. Aminek a következménye az, hogy tovább fognak várni, de egyuttal tovább fog várni az egyesülés is. Hogy meddig, — ki tudhatná? Talán épséggel addig, amig újból nem fog tenyegetni — a választás veszedelme.

Budapest, november 28. (Saj. tud. táv.) Ugronék tartva attól, hogy az egyesülés meghiusulásáért őket vádolják, megállapodtak abban, hogy az egyesülés akadályáról, az egyházpolitikai törvényekre nézve a revisió követeléséről lemondanak, miről jegyzőkönyvet vesznek fel. Így Justhék belemennek az egyesülésbe, mert liberális álláspontjuk meg van óva.

Budapest, nov. 28. (Saj. tud. táv.) Szederkényi Nándor ma nyilatkozik a revisióra nézve s szükségtelennek tartja a jegyzőkönyvi kijelentés elfogadását, mert felesleges is, miután pártjuk már korábban elhatározta, hogy az egyházpolitikai törvények végrehajtását sürgeti, mi a revisiót teljesen kizárja.

Nemzetközi gazdakongresszus.

Budapest, november 28. (Saj. tud. táv.) Az országos gazdasági egyesület a milenyumra rendezendő nemzetközi gazdakongresszus előkészítésére kiküldte Ká-

rolyi Sándort, Desseffy Aurélt, és Széchenyi Imrét.

Arczkép leleplezés.

Budapest, november 28. (Saj. tud. táv.) A dunántúli közművelődési egyesület választmányi ülésén Wlassics és sok notabilitások jelenlétében leleplezték Széll elnök arczképét. Rákosi Jenő szép beszédben méltatta az elnök érdemeit. — Széll meghatva köszönte meg a meglepetést, melyre nem volt elkészülve.

Állványomlás.

Budapest, nov. 28. (Saj. tud. táv.) A Csengeri utczai állványomlás következtében ma ismét három ember halt meg, — rettentő szenvedések után.

Képviselőjelölés.

Giralt, november 28. (Saj. tud. táv.) A lemondott Görgy helyett képviselőjelöltnek fölléptették Kószeghy Sándort, kinek érdekében Irinyi járásbíró visszalépett a jelöltségről.

Vasuti szerencsétlenség.

Bécs, nov. 28. (Saj. tud. táv.) A déli vasut steinbrücki állomásán a tehervonat a személyvonattal összeütközött. Mindkét gép és nyolcz kocszi megrongálódott, 8 utas és egy kalauz megsebesült.

Az olasz képviselőházból.

Róma, november 28. (Saj. tud. táv.) A képviselőház folytatta a kormány belügyi és külügyi politikájára vonatkozólag előterjesztett interpelláció tárgyalását. A karnatok és diplomáciai páholyok zsufolva voltak.

Altalános figyelem közt Crispi emelt szót; kijelenti, hogy a kivételes törvényeket, melyeket a képviselőház megszavazott, a tények igazolják.

A szocializmus megtagadása minden szabadságnak ép úgy, mint az anarkia nem egyéb permanens háborunál. A szocializmus és anarkia közt a gyakorlatban nincs különbség.

Végül részletesen kifejti a kényszer telepítés alkalmazásának módjait, és csáfolja a felhozott ellenvetéseket. A beszédet zajosan megélejezték.

KÖZGAZDASÁG.

S z e z z ű z i e t.

— November 28. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 51 forint — krajezár, kicsinyben 51 forint 50 krajezár hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzede.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 28. d. u. 6 óra.

Buza bányási új	6.60—7.—
Buza tiszavidéki	6.85—7.10
Buza pestvidéki	6.80—7.—
Buza fejmegyesi	6.80—7.—
Buza bacsikai	6.70—7.15
Roze új, elsőrendű	6.30—6.35
Roze új, másodrendű	6.25—6.30
Arpa takarmány	5.—5.20
Arpa égetni való	5.50—6.30
Arpa sörfőzdei	6.30—8.—
Zab	6.10—6.45
Tengeri bányási	—
Tengeri másnévű	4.—4.15
Káposzta-repoze bányási	—
Kóles	5.40—5.75
Buza márczius—április	6.90—6.92
Buza szeptember—október	—
Buza május—június	—
Roze szeptember—október	6.26—6.28
Tengeri május—június	4.45—4.47
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	—
Zab márczius—április	6.09—6.11
Zab szeptember—október	—
Káposzta-repoze augusztus—szeptember 1894.	10.80—10.85

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsdén.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. —

Bécs, 1896. november 28.

Magyar koronajáradék %	44.—
Magyar hitelrészvény	372.50
Osztrák hitelrészvény	185.25
Anglóbank részvény	242.—
Laenderbank részvény	147.75
Bécsi bankkegyesületi részvény	—
(Irányzat szilárd.)	—

LÉGTŰNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	L é g n y o m á s milliméterekben		Hőmérséklet C°	
	legmagasab	legalacsonyabb	legmagasab	legalacsonyabb
Nov. 16	775.3	774.8	12.3	— 1.8
" 17	74.7	71.6	13.3	0.1
" 18	70.7	69.2	5.5	— 1.6
" 19	71.1	7.0	5.4	— 1.1
" 20	70.4	69.5	5.0	— 0.5
" 21	70.1	69.2	3.1	— 5.7
" 22	69.4	64.2	0.5	— 6.8

Hó és nap	S z é l		Felnőzet		Észrevétel
	irány	erős.	általában	Csappan.	
Nov. 16	K.	3	derült	—	reggel köd
" 17	K.	3	derült	—	—
" 18	EN.	5	félborult	—	este köd
" 19	K.	4	borult	—	reggel ocspeg
" 20	EN.	4	félborult	1.8	napközben esik
" 21	EN.	5	derült	—	—
" 22	EN.	4	borult	2.0	havas

POSGAY LAJOS dr.

Aradvarosi

Évadbérlet
63. szám.

szinhaz.

Évadbérlet
63. szám.

Pénteken, 1895. november 29-én

Az eleven ördög.

Vig operette 8 felvonásban. Bayard után szabadon az re alkalmazta: Deréky. Zenéjét szerző: Konti.

SZEMÉLYEK:

Soubisse herceg, Frankhon marsalja	Szendrei M.
A hercegné	Laskodi A.
Tibull Hageon báró	Gyöngyi I.
Hermine, nővére	Gergely G.
Leteriere vicomte	Pálffy Nina.
Pomponius, nevelője	Balassa J.
Grevin, szabó	Hunyady J.
Marianna, neje	Szathmári R.
Egy rendőrtiszt	Delli Henrik.
Chaton polgármestere	Csatár Gy.
Desperiere, tanácsos	Rónaszéki.
Veronica, nővére	Tolnainé.

Kezdeté 7 frakor.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Versenyképes, jó munkáért kiállítási nagy- és ezüst-érem Arad-Temesvár.

Berlini legmagasabb kitüntetés művészeti munkáért: Diszoklevél és aranyérem korezztel.

Legszébb és legkedvesebb

karácsonyi és újévi ajándék egy élethű szép fénykép,

melyeket mindenféle minőségben, úgy mint albumin, platin, chlor, bronzézüst és szennyomatu papirokra, a legkisebb képtől egész életnagyságig:

Gyermek-főlvételekre külön egész új berendezés csinos kiállítással készül.

Klapok Alajos

Arad legnagyobb és legjobb névnek örvendő fényképészeti műtermében.

Templom-utoza, Minorita-palota-udvarában jobbra.

Kérem üzletemet más czéggel össze nem tévesztetni.

22950/1895.

Hirdetmény.

A német m. kir. földművelésügyi miniszterium a f. évi szeptember 12-én 67742 sz. a kelt rendeletében foglalt rendelkezéseket hatályon kívül helyezvén, közhírré teszük, hogy az alsó-ausztria cs. kir. helytartóság f. évi szeptember hó 10-én 84899. és f. évi október hó 15-én 97615. sz. a kelt értesítése szerint a kérdőzd állatoknak (szarvasmarha, juh és kecske) arad vármegyéből valamint arad városából alsó-ausztriába való bevitelét további intézkedésig megtiltatta.

Mindazáltal a szabad forgalomból a száj és köröm fájás esetleges behurczolásának megakadályozása végett kizárt, ezen törvényhatóságok vézsmentes községeiből egészséges szarvas-

marha Bécs Szt-Marxra az alábbi feltételek-mellett vasuton továbbra is bevihető.

1. A szállítmányokat kísérő marha levélen az állatok kifogástalan egészségi állapota valamint a származási hely vézsmentesége hatóságai állatorvos által igazolandó.

2. Az ólomzárral ellátott vasuti kocsikra, melyekben az itt fe sorolt vidékekről származó szarvasmarhát szállítják, riktó színü Sauchenverdächtige Thiere feliratu ragczédulákat kell ragasztani.

3. A szarvasmarhák Szt-Marxra az állatorvosok alsó részén rakandók ki és ha a fogantatosi ott állatorvosi vizsgálat után egészségesnek találtattak a Szt-marxi vágóhid és istáll óiba a veszteglő téren keresztül a legrövidebb uton elhajtandók.

A szarvas marhák szombaton 9-2-ig a vesztegvásáron eladandók ezután kizárólag a Szt-marxi unter meidlingi gumpendorfi és hor-

nalsi, csupán ezen célra rendelt veszteglő istállóba szállíthatók.

5. A vesztegvásárról az nap el nem vitt szarvasmarhát feltétlenül a bécs-szt-marxi vágóhidra szállítandók és ugyanott levágandók.

6. A szarvasmarhák 8 nap alatt levágandók.
7. A nem közvetlenül mézszárosok számára eladott szarvasmarhák minden hét pénteki napján a vesztegvásárra felhajthatók.

Az itt felsoroltak Budapest székesfőváros és budapesti marhavásárról származó kérdőzd állatok Alsó-Ausztriába való szállításának feltételeit nem érintik s egyuttal megjegyeztetik, hogy az ezen törvényhatóságok területén feladandó sertések szállítására nézve továbbá f. év 40.394. és 44.706. illetőleg a pótlásukra kiadott rendeleteim irányadók.

Arad, 1895. október 2.

A városi tanács.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Ervényes 1895. évi október hó 1-étől.

Budapest—Arad

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul	8,05	1,55	10,—
Szolnok	11,07	3,56	1,35
Csaba	2,28	5,52	4,37
Kétegyháza	2,54	6,10	5,08
Lökösháza	3,12	—	5,28
Kurtics	3,28	6,34	5,43
Sofronya	3,40	—	5,55
ARAD érkezik	3,55	6,52	6,10

Arad—Budapest

	d. e.	reggel	este
ARAD indul	11,20	8,18	9,40
Sofronya	11,36	—	9,58
Kurtics	11,49	8,36	10,12
Lökösháza	12,06	—	10,30
Kétegyháza	12,28	9,01	10,59
Csaba	1,19	9,23	11,44
Szolnok	4,14	11,19	2,53
BUDAPEST érkezik	7,20	1,10	6,10

Erdély felé

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul	2,30	6,35	4,30	7,02
Glogovác	2,44	6,48	4,42	—
Györök	3,14	7,06	5,04	—
Paulis	3,31	7,17	5,15	—
Radna-Lippa	3,58	7,34	5,33	7,47
Konop	4,30	7,57	5,57	—
Borzova	4,50	8,18	6,18	—
Tótvár	5,21	8,35	6,39	—
Soborsin	5,40	8,58	6,58	8,48
Piski	—	11,17	9,24	10,18
Gyulafehérvár	—	12,51	11,01	11,18
Tövis érkezik	—	—	12,20	11,40

Erdély felől

	éjjel	éjjel	délután
Tövis indul	3,36	3,19	—
Gyulafehérvár	3,59	4,04	—
Piski	5,07	6,05	—
Soborsin	6,34	8,20	4,00
Tótvár	—	8,37	4,20
Borzova	—	9,02	4,49
Konop	—	9,19	5,07
Radna-Lippa	—	9,49	5,45
Paulis	—	10,02	6,01
Györök	—	10,15	6,17
Glogovác	—	10,38	6,46
ARAD érkezik	8,06	10,50	6,59

Arad—Csaba—Nagyvárad

	reggel	délut.
ARAD indul	5,15	8,56
Sofronya	5,28	4,17
Kurtics	5,42	4,48
Lökösháza	5,58	5,10
Kétegyháza	6,16	6,10
Kigyós	6,28	6,31
Csaba	6,01	6,46
NAGYVÁRAD érkezik	9,32	—

Nagyvárad—Csaba—Arad

	délután	délután
NAGYVÁRAD indul	—	4,25
Csaba	7,09	7,17
Kigyós	7,24	7,30
Kétegyháza	7,47	7,44
Lökösháza	8,13	8,08
Kurtics	8,36	8,20
Sofronya	8,52	8,33
ARAD érkezik	9,10	8,47

Arad—Szeged

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul	4,45	9,00	4,10
Szt.-Tamás	5,10	9,22	4,40
Pécska	5,29	9,36	5,08
Battonya	5,59	10,01	5,46
Tompa	6,12	10,11	5,59
Mezőhegyes	6,55	10,40	6,43
Csanád-Palota	7,18	11,00	7,03
Nagyalak	7,34	11,15	7,22
Apátfalva	7,56	11,35	7,49
Makó	8,20	11,58	8,30
Kis-Zombor	8,36	12,14	8,49
SZEGED érkezik	9,27	1,00	9,50

Szeged—Arad

	este	d. u.	regg.
SZEGED indul	6,10	2,19	3,20
Kis-Zombor	7,00	3,12	4,23
Makó	7,24	3,33	5,04
Apátfalva	7,47	3,55	5,23
Nagyalak	8,07	4,21	5,54
Csanád-Palota	8,22	4,39	6,12
Mezőhegyes	8,50	5,12	6,50
Tompa	9,12	5,38	7,18
Battonya	9,24	5,45	7,30
Pécska	9,48	6,09	8,01
Szt.-Tamás	10,01	6,21	8,18
ARAD érkezik	10,23	6,42	8,43

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza

	d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA indul	8,00	6,20
Simánd	8,38	6,51
Kisjenő-Erdőhegy	9,18	7,33
Székudvar	9,34	7,50
Sikló	9,51	8,05
Ottlaka	10,05	8,19
Elek	10,20	8,35
KÉTEGYHÁZA érkezik	10,35	8,50

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul	5,20	8,00
Elek	5,38	8,18
Ottlaka	5,48	8,30
Sikló	5,54	8,43
Székudvar	6,08	8,57
Kisjenő-Erdőhegy	6,25	4,23
Simánd	6,48	6,52
UJ-SZT.-ANNA érkezik	7,12	5,20

Mezőhegyes—Kétegyháza

	d. e.	este	regg.
MEZŐHEGYES ind.	10,38	6,50	7,00
Kamarás-major	10,49	7,04	7,10
Nesze	10,56	7,14	7,17
Kovács-háza	11,08	7,36	7,32
Bánhegyes	11,26	8,01	7,52
Megyesegyháza	11,44	8,24	8,12
Bánkut	11,55	8,39	8,23
KÉTEGYHÁZA érkezik	12,13	9,00	8,40

Kétegyháza—Mezőhegyes

	reggel	délután	este
KÉTEGYHÁZA ind.	5,16	3,10	6,20
Bánkut	5,34	3,31	6,39
Megyesegyháza	5,45	3,48	6,52
Bánhegyes	6,01	4,10	7,11
Kovács-háza	6,17	4,32	7,31
Nesze	6,27	4,44	7,44
Kamarás-major	6,34	4,53	7,5
MEZŐHEGYES érkezik	6,41	5,05	8,05

Arad—Temesvár

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul	6,20	11,30	5,00
Uj-Arad	6,31	11,54	5,21
Németságh	6,42	12,19	5,47
Vinga	7,08	12,47	6,14
Orozifalva	7,20	1,04	6,34
Merczifalva	7,31	1,20	6,52
Szt.-András	7,43	1,39	7,12
TEMESVÁR érkezik	8,01	2,06	7,39

Temesvár—Arad

	reggel	d. u.	este
TEMESVÁR indul	8,20	1,12	9,10
Szt.-András	8,46	1,41	9,29
Merczifalva	9,04	1,59	9,48
Orozifalva	9,19	2,15	9,54
Vinga	9,42	2,40	10,11
Németságh	10,00	2,57	10,26
Uj-Arad	10,30	3,30	10,45
ARAD érkezik	10,43	3,44	10,55

Arad—Nagy-Halmagy

	reggel	d. u.	d. e.
ARAD indul	6,40	4,50	11,55
Ótvenes	6,57	5,10	12,17
Zimánd-Ujfalu	7,03	5,17	12,24
Uj-Szt-Anna	7,25	5,41	12,49
Világos	7,47	6,05	1,16
Muska-Magyarád	7,54	6,12	1,24
Pankota	8,04	6,23	1,36
Apatelek	8,32	6,54	2,12
Borosjenő	8,42	7,05	2,24
Bokszeg-Beél	9,05	7,28	2,52
Borossebes-Buttyin	9,34	3,00	3,35
Almás-Alosill	10,02	3,23	4,09
Gurahoncz-Jószásh.	10,16	3,42	4,25
Guravoj	10,30	3,56	4,40
Acsucza	10,37	4,03	4,46
Talács	10,49	4,15	4,58
Halmagy-Csúcs	11,—	4,26	5,08
NAGY-HALMÁGY érkezik	11,15	4,31	5,24

Nagy-Halmagy—Arad

	reggel	d. u.	reggel
NAGY-HALMÁGY indul	3,15	1,40	5,41
Halmagy-Csúcs	3,31	1,56	5,58
Talács	3,41	2,06	6,07
Acsucza	3,54	2,19	6,20
Guravoj	4,—	2,25	6,25
Gurahoncz-Jószáshely	4,14	2,39	6,40
Almás-Alosill	4,29	2,54	6,57
Borossebes-Buttyin	5,01	3,26	7,32
Bokszeg-Beél	5,29	3,54	8,06
Borosjenő	5,54	4,18	8,41
Apatelek	6,04	4,28	8,52
Pankota	6,41	5,04	9,29
Muska-Magyarád	6,47	5,10	9,36
Világos	6,54	5,17	9,44
Uj-Szt-Anna	7,22	5,45	10,13
Zimánd-Ujfalu	7,40	6,06	10,31
Ótvenes	7,45	6,12	10,42
ARAD érkezik	8,03	6,34	11,03

Borosjenő—Csermő.

	délután	este
Borosjenő indul	8,30	7,11
Csermő érkezik	9,10	8,00

Csermő—Borosjenő

	reggel	délután
Csermő indul	4,50	3,10
Borosjenő érkezik	5,40	4,08

Borossebes—Menyháza és vissza

	d. e.	érk.	d. u.
BOROSSEBES-BUTTYIN indul	9,44	3,03	—
Dézna	10,34	—	2,23
MENYHÁZA	11,11	in. lul	1,45

Uj confectio üzlet!

A nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmébe!

Értesítjük mély tisztelettel a nagyérdemű aradi, úgy mint a vidéki mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy a mai kor minden igényeinek megfelelő

női divat és confectio üzletet mellékelve női ruha készítési vállalattal megnyitottuk.

Nálunk készen kapható, valamint mérték szerint megrendelhető a legfinomabb, az összes női szükségletekben létező úgy felső, valamint kimenő női ruhák a legjutányosabb árak mellett kaphatók és megrendelhetők, ugymint:

gallérok, kepek, mantillok, kundák és szörme árak

a legelső párisi, bécsi és berlini modellek szerint.

Vidéki megrendeléseket pontosan mérték szerint eszközölünk.

A nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását kérve maradtunk

kitünő tisztelettel

Rotschild és Klein.

Arad, Vörösmarty-utca 2. sz. a.

Dr. Darányi-féle ház.

1203

Első minőségű száraz

1204

Cser-hasábla

jól felölelve

kapható méterölenként

12 frtért

hazaszállítással együtt

Reiniger A. S.

Maros-utcai fakereskedésében.

Magy. kir. államvasutak.

142076/95. szhoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak részére a jövő 1896. évbéli esetleg a következő 1897. és 1898. években is az egyszersmind ajánlati mintául szolgáló kimutatásban elősorolt, irodai czélokra szánt papírneműek szükségeltetnek, melyek szállítására ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Az ajánlati mintában foglalt mennyiségek tényleges szükségletnek csak megközelítő évi elbírányzatát képezik, a szállítást elnyerő tehát köteles lesz az általános szállítási feltételek 13. §-ának b) pontja értelmében a tényleg szükség-
lendő mennyiségeket, melyek a kiirt mennyiség-
nél nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek szállítani.

A szállítás a 129381/91 szám alatti általános és a 166824/94 sz. alatti, irodai anyagok és papírneműek szállítás ára vonatkozó különleges feltételek alapján eszközölendő.

Ezen kívül kikötöttik, hogy a szállítandó papírneműek hazai gyárakból eredők legyenek és hogy azok magyar származásu nyers anyagból készüljenek.

Az ajánlati minta utolsó rovatában tehát minden kétséget kizáró módon megnevezendő azon gyári, melyben az ajánlatott papír készítetteti fog és fentartja magának a magy. kir. államvasutak igazgatósága azon jogot, hogy az általános szállítási feltételek 11§-a értelmében kiküldött közegei által erről magának bármikor meggyőződést szerezheszen.

Megjegyeztetik, hogy csak azon papiros fog hazai származásúnak tekintetni, mely belajstromozott hazai gyári védjeggyel van ellátva, a védjegy az ajánlatban is kitüntendő.

A szállítandó papírneműek tehát gyári viznyomatujegygyel látandók el.

Ha a szállító az anyag gyártására illetve származására nézve vállalt kötelezettségének meg-

nem felelne, az esetben feltétlenül köteles a nem szállított vagy nem hazai gyárból szállított áru szerződés szerinti árának 20%-át szóval husz százalékát kötbérképen fizetni és ezen felül jogában áll a magy. kir. államvasutak igazgatóságának saját választása szerint vagy a szerződés teljesítését valamint a kár megtérítését vagy a teljesítés helyett a szerződés megszegése okából kártérítést követelni a szállítás tárgyát képező árukat szállító terhére; a veszélyére másnál bármely áron beszerezni.

Az ajánlati minta nyomtatvány és a szállítási feltételek az anyag és leltár beszerzési szakosztálynál (Budapest andrássy-ut 73 sz. II. emelet 47 ajtó sz.) a hivatalos órákban naponként megszerzethetők utóbiak a megálapított ár lefizetése mellett.

Ugyanott a szállítandó papírneműek szabvány mintái is megtekinthetők, mely minták azonban csak a színre, simításra és az enyvesre nézve mérvadók, míg a szállítandó papírosok minősége illetőleg az anyag jósága és tartóssága oly értelemben veendő, a mint azt Rejtő Sándor műegyetemi tanár «a papiros tartósságának megállapítása» című művében kifejtette, mely elmélet alapján különleges szállítási feltételeink 3 § ban a szállítandó papírosok minősége táblázatos összeállításban is kiüntetve van.

Az ajánlathoz tehát papír minta ivék nem csatolandók.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik hogy az illető szállítási feltételek és mintákat ismeri és azokat kötelezőknek elfogadja.

Mindegyik ajánló tartozik ajánlatával az a fölött hozandó határozatig kötelezettségben maradni és tartozik továbbá az ajánlatok eldöntéséig esetleg teendő megrendeléseket az ajánlott árak alapján teljesíteni anélkül azonban, hogy ebből valamely szállításnak átengedésére következtetést vonhatna.

Az árak az ajánlati mintába és pedig az ott kitett egységek szerint vám és bérmentve Budapesten a m. kir. államvasutak igazgatóságának helyiségébe. Nyomtatványtár a hol egyszersmind az átvétel is történik, számokban és szóval bejegyzendők és a kitöltött minta aláírás és keltezés után ajánlat gyanánt tekintendő.

Az ajánlat korlátozható egyes papírneműekre is.

Az ivenkint 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok melyek 1 esetleg 3 évre is szólhatnak lepecsételve és ily felirással: „Ajánlat 142076 számhoz” f. é. december hó 14-én déli 12 óráig az anyag és leltár beszerzési szakosztálynál benyújtandók vagy posta útján beküldendők.

Az ajánlatban ugyan az 1 valamint a 3 éven át érvényes árak külön külön kitüntetendők.

Mindazon czégek, melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a magy. kir. államvasutakkal, tehát előtünk ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt az ajánlathoz csatolni.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyagok értékének 50%-ka készpénz vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban f. é. december hó 13 déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál letendő.

Az ajánlatbau megtörtént letétel megemlített, az arról nyert letéti elismervény azonban nem csatolandó.

A főnnebbi feltételektől eltérő ajánlatok továbbá olyanok amelyek nem a kitűzött határidőre érkeznek vagy táviratilag tételnek, melyek nem vakarások előfordulnak végre oly ajánlatok melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétel, figyelembe nem vétetnek.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja továbbá magának a jogot hogy

a) Az ajánlatok közt tekintet nélkül az árakra szabadon választhasson.

b) Az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmenyiséget engedhessen át, mely esetben ha csak az ajánlatban az ellenkező világosan ki nem kötetik, ajánlattevő köteles az átengedett részmenyiséget is szállítani.

c) Hogy a cél elérésére alkalmas másféle intézkedéseket is tehesen.

Végre megjegyeztetik, hogy jelen szállítási ügyletből eredő minden bélyeg-és illeték költségeket szállító viseli.

Az illeték az 1881 XXVI t. cz. 10§-ának megfelelően aként rovandó le hogyha fizetések alkalmával a fel által kiállítandó minden nyugtatvány nem csak a nyugtatványi bélyegilleték címén a II. fokozat szerint járó bélyegjegyekkel látandó el, hanem arra még külön a szerződés után a III-ik fokozat szerint járó illetékek fejében az utalványozott összegnek megfelelő értékű bélyegjegyek is ragasztandók.

Budapest 1895 november 7-én.

Az igazgatóság.

1001/1895. ad. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. minister urnak 1895. évi november 22-én kelt 78504/V. 2. sz. rendelete alapján Kelmák község menti Maros-szakaszon megrongált védművek helyreállítását célzó munkálathoz szükséges 671.35 m². földle-
adás, 77.25 m². földfeltöltés és 950.64 m².
kőanyag termelése, szállítása és beépítésének vállalati uton való végrehajtásának biztosítása céljából az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében (Arad, Rákóczy-utca 23. sz.) f. évi december hó 4-én d. e. 10 órakor tartandó zárt ajánlati nyilvános versenyárgyalás újból hirdettetik.

A vállalatot szabályozó szerződés tervezete az általános részletes építési feltételek, előmért és tervek, úgy nemkülömben az ajánlati feltételek az aradi m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Arad, 1895. évi november 27-én.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.